

Theodorus Van der Groe

Want de droefheid naar God werkt een onberouwelijke bekering tot zaligheid. Maar de droefheid der wereld werkt den dood, 2 Korinthe 7:10.

Het stuk, daar de hoogverlichte apostel Paulus, in onze voorgelezen tekst van handelt, is van zeer groot gewicht en aangelegenheid voor ons allen te samen. Hij vertoont ons het onderscheid dat er is tussen de ware en geestelijke, en tussen de valse en vleselijke droefheid over de zonde: *de een soort van droefheid beschrijft hij ons als een droefheid naar God, de andere als een droefheid der wereld.* Van de een getuigt hij, dat ze een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt, van de andere dat zij de dood werkt. Deze zijn zaken, geliefden! welke verhandeling wij onder des Heeren zegen en bijstand hebben voorgenomen nu vervolgens te doen, want nadat wij in vijf predikaties de 88e vraag van onze Catechismus voor uw aandacht breedvoerig hebben verklaard en opengelegd, u vertonende in het algemeen wat er is van de ware bekering van de mens, hoe die bestaat in twee grote voorname stukken, in de afsterving van de oude, en de opstanding van de nieuwe mens. Nu zouden wij met de Onderwijzer deze twee stukken wat nader gaan beschouwen en overwegen, waarin ze bestaan, en hoe ze in de praktijk toegaan, opdat een ieder van onze zichzelf daarbij zou mogen neerleggen en onderzoeken, of deze dingen wel als waarheden zich in zijn hart openbaren.

De Onderwijzer gaat dan nu eerst, vraag 89, handelen van het eerste stuk van de bekering, te weten, de afsterving van de oude mens, en dan in de volgende vraag van het andere stuk, namelijk de opstanding van de nieuwe mens. Van de afsterving van de oude mens vraagt hij zijn leerling wat dat eigenlijk is, en daarop doet hij hem antwoorden dat het niet anders is, dan een hartelijk leedwezen, dat wij God door onze zonden vertoorned hebben. De Onderwijzer stelt het eerste van de ware bekering, namelijk de afsterving van de oude mens, dan gelegen zijn in deze twee stukken, in een droefheid over de zonde en in een haat tegen de zonde. Waar deze beide stukken recht geestelijk en in waarheid gevonden worden, daar kan de oude mens van de zonde niet meer blijven leven. Maar moet noodzakelijk een groot gedeelte van zijn kracht verliezen en afsterven. Nu is ons voornemen, geliefden! onder de zegen van de Heere, van beide deze stukken afzonderlijk te handelen, eerst van de ware droefheid of leedwezen over de zonden, zoals die in de bekering moeten plaats hebben, en dan over de ware haat en het vlieden van de zonden, hetgeen noodzakelijk uit de droefheid en het leedwezen wordt geboren. Het komt ons voor, dat het de nuttigste en heilzaamste stoffen zijn, die wij onder uw aandacht kunnen verhandelen, want wij hebben er al samen even grote interest en belang in, de onbekeerden kunnen daardoor, bij Gods licht, gebracht worden, tot een gezicht en erkentenis van hetgeen zij nog missen, en wat er nog aan hen moet geschieden, zullen zij waarlijk kunnen behouden en gelukkig worden, en de bekeerden kunnen er onder de zegen

van de Heere merkbaar door versterkt en bevestigd worden, en gebracht tot een gezicht en erkenning van de grote en heerlijke dingen, die God aan hen geschonken heeft, alles tot grootmaking van de Heiligen Naam van de Heere en tot eeuwige zaligheid van onze zielen.

Och Jehovah! God! dat het U dan ook behage, ons bij te zijn met uw Goddelijk licht, Geest, zegen en genade, zonder welke wij, ellendigen, toch niets uit onszelf vermogen te doen. Geef uw onwaardige en onbekwame Dienaar een sprekende tong, en ons te samen een horend oor, opdat deze grote en heerlijke waarheden recht gehoord mogen worden, alles omwille van Christus Uw lieve Zoon. Amen!

Het stuk dan, geliefden van hetwelk wij tegenwoordig zullen handelen, is de ware geestelijke en inwendige droefheid over de zonde, die plaats heeft in de bekering, en dient om de oude mens ten onder te brengen en in ons te doen sterven. Deze droefheid wordt ons van de Onderwijzer aldus beschreven en voorgesteld, dat zij bestaat in een hartelijk leedwezen, dat wij God door onze zonden vertoornd hebben. Drie stukken of delen komen ons voor in deze beschrijving van de Onderwijzer. Hij spreekt

1. Van een leedwezen over de zonden.
2. Hij beschrijft ons dit leedwezen nader, als zijnde *hartelijk*.
3. En hij legt ons eindelijk open de bron of grond, waaruit het voorkomt te weten, *omdat wij God door onze zonden vertoornd hebben*.

1. Wat het eerste betreft, de Onderwijzer spreekt van een *leedwezen*, dat een mens in de bekering heeft over zijn zonden, daardoor in het algemeen niet anders verstaande dan een smartelijke aandoening van droefheid en berouw, waarmee iemands ziel of gemoed wordt ingenomen, op het zien en gevoelen van zijn zonden en ongerechtigheden, waarmee hij tegen God de Heere heeft overtreden, Zijn heerlijke en geduchte majesteit heeft geschonden en zichzelf in een allerhoogste eindeloze rampzaligheid heeft gestort. Het kan niet anders zijn, of iemand dit van hem zelf aldus ziende en gevoelende, moet noodzakelijk in zijn gemoed met een zeer grote droefheid en leedwezen worden aangedaan. De mensen klagen veeltijds over hun verhardheid en dat zij over hun zonden zo weinig aangedaan, bedroefd en bewogen zijn. Maar waar komt dat anders vandaan, dan omdat zij blind zijn, en hun zonden in derzelver ware toestand niet zien. Hadden zij recht licht, zij zouden zodanige klachten niet voortbrengen. Hieruit blijkt dan, dat, zal er een rechte droefheid en leedwezen over de zonde, van welk soort de Onderwijzer hier spreekt, kunnen zijn; dat er eerst en vooraf genoegzaam licht moet wezen in de ziel, om de zonden te zien in haar eigen hoedanigheid, zoveel als tot de bekering van de mensen nodig is. De Onderwijzer, wanneer hij spreekt over de zonden, veronderstelt daar ook mee, dat de zonden eerst recht moeten gezien en gekend worden, hierom is het nodig, dat, eer wij het leedwezen over de zonden beschouwen, wij eerst een weinig nader overwegen hoe en op welke wijze de zonden moeten komen tot kennis van de mensen. Dat een mens, die bekeerd zal worden, voor al dingen eerste moet gebracht worden tot een klare, onderscheiden en geestelijke kennis van zijn zonden, zal niemand kunnen tegenspreken, het is de bron, fontein en wortel van de gehele bekering, zonder welke men niet het minste van een ware bekering heeft te verwachten. De gehele bekering rust op deze grond of fundament van de kennis van de zonden; daar dit fundament niet recht gelegd wordt, daar mag iemand zo ver komen als hij wil in uitwendige godsdienstigheid, plichten en gedaante van Godzaligheid. Maar hij zal in al eeuwigheid niet komen tot een ware en onberouwelijke

bekering tot zaligheid. De geestelijke kennis van de zonden moet vooraf gaan, zal er een droefheid die naar God is, die een ware bekering werkt, uit kunnen voortkomen. Zo ging het met de bekering van Efraïm, daar wij lezen Jer. 31: 13: *Zeker, zegt hij, nadat ik bekeerd ben, heb ik berouw gehad, en nadat ik aan mij zelf ben bekend gemaakt, heb ik op de heup geklopt.*

Eerst moest hij aan zichzelf bekend gemaakt worden, dat is. Hij moest tot een klare, onderscheiden en geestelijke kennis van zijn zonden en ellenden komen, zou hij kunnen berouw hebben, op de heup kloppen en recht over zichzelf beschaamd en voor de Heere verootmoedigd worden. Deze bekering dan, zal zij recht waarachtig en goed zijn, moet altoos haar beginsel en aanvang nemen van de kennis van de zonden, zonder dat er deze is, zal de mens nooit tot droefheid, ootmoed, berouw, leedwezen en vernedering over zijn zonden kunnen komen. Het is hierom, dat deze kennis van de zonden wel in het algemeen in Gods woord voor de gehele bekering van de zondaars genomen wordt, en voor alles wat de Heere van de zondaar eist en vordert, omdat zij nooit alleen kan gaan, maar altoos voor een gehele bekering van de zondaar voorgesteld of achtervolgd wordt. Zo vinden wij het Jer. 3: 13, daar de Heere tot het Joodse volk zegt: *alleen kent uw ongerechtigheid, dat gij tegen den Heere uw God hebt overtreden.* En hoofdstuk. 2: 23, *ziet uw weg in het dal, ... die haar wegen verdraait.* Ja, hiervandaan vinden en lezen wij overal in het Woord, wanneer de heiligen tot bekering kwamen, dat altijd eerst de kennis van hun zonden vooraf ging, zo riepen de bekeerde Joden, Jer. 14 . 20, *Heere wij kennen onze goddeloosheid en onzer vaderen ongerechtigheid, want wij hebben tegen u gezondigd.* Zo smeekte Job om die genade, hoofdstuk 13: 23, *hoe veel misdaden en zonden heb ik? Maak mijn overtredingen en mijn zonden mij bekend.* En, mijn toehoorders! wanneer wij de zaak wat nader van nabij in zien, zullen wij bevinden, dat het ook de gewone weg van de Heere is, in de bekering de mens eerst te brengen tot een genoegzaam duidelijke en onderscheden kennis van zijn zonden. Dit is de allereerste werking van de Heilige Geest, de mens, die Hij voorneemt te bekeren, te overtuigen van zonden, van gerechtigheid, en van oordeel, Joh. 16: 8. Het eerste medicijn, die de Heere Jezus tot genezing van de zielen gebruikt, is, dat hij de mensen geeft ogenzalf, om ziende te worden, en hun zonden en ellenden te kennen. De mens moet eerst komen tot zichzelf, eer hij kan komen tot Christus. Wanneer God de stof van hemel en aarde nu geschapen had, was het eerste schepsel dat hij voortbracht licht. Maar zo brengt de Heere hier in het bekeren, herscheppen en wederbaren van een zondaar, ook allereerst licht voort, waarbij de zondaar zichzelf en zijn zonden en ongerechtigheden leert zien en kennen. Onze ogen zijn gemaakt voor twee dingen, om te zien namelijk en om te wenen. Maar zo moeten wij eerst de zonden zien, en dan daarover wenen; evenals een huis, dat vuil is en schoongemaakt moet worden, eerst moeten deuren en vensters worden opengezet om het vuil te zien, en dan moet men het huis gaan schoonmaken, dus mogen wij dan als een vaste en eeuwige waarheid besluiten, waar geen gezicht van zonden is, daar kan ook geen bekering zijn.

Eerst moet de mens met David kunnen uitroepen, Psalm 51: 5, *ik ken mijn overtredingen, en mijn zonden is steeds voor mij,* of hij kan niets voorwenden van een ware bekering. *Maar op welke wijze moeten de zonden en ongerechtigheden nu gekend worden?* Weet mijn toehoorders! dat een algemene kennis van zonden, met het blote verstand van de mens uit de Bijbel gehaald, hier geenszins genoeg is. De mensen zullen allen samen toestemmen en belijden, dat zij zondaars zijn, en het schijnt, als men met hen spreekt, dat zij van deze waarheid ten volle overtuigd zijn, dat al hun eigen doen en laten zonde is. Maar als men bij hen wat nauw omtrent de rechte aard, natuur en oorsprong van de zonden onderzoek doet, dan blijkt het wel gauw, dat zij de minste rechte

kennis van hun zonden niet hebben. Maar in deze ten enenmaal duister zijn en blind, wat zij ook van hun zonden mogen spreken en breed opgeven, dat zij die kennen en weten. Nee, de rechte kennis van de zonden, die tot een ware bekering en hartverandering noodzakelijk vereist wordt, is van een geheel andere natuur. Die komt niet voort uit de blote letter van de Heilige Schrift, of uit het eigen verstand en oordeel van het vlees van de mens. Maar die is een bijzonder uitwerksel van God de Heilige Geest; het is het werk van de Heilige Geest, een mens zijn zonden en ellende te ontdekken en bekend te maken, *de Geest overtuigt alleen van zonden*, Joh. 16: 8, en dit doet Hij door middel van het Woord, door welk middel Hij het duister verstand van de mens komt openen en verlichten, zodat de mens bij dat licht aan zichzelf wordt bekend gemaakt, en in zijn verdorvenheden wordt ingeleid. En dit gaat dan gewoonlijk zo toe. De mens totnogtoe gerust en zorgeloos in zijn zonden geleefd, en in zijn verkeerde weg gewandeld hebbende, zonder iets meer als een blote algemene overreding van zijn gemoed, dat hij een zondaar was, gehad hebbende, wordt te eniger tijd van de Heere aangegrepen en tot stilstand gebracht. De Heere komt hem door Zijn woord en Geest op een veel klaarder, krachtiger en levendiger wijze, als totnogtoe ooit geschied is, van zijn zonden overtuigen. Hierop komt de mens, die zolang als het ware buiten zichzelf omgezworven heeft, nu tot zichzelf, en gerakende tot een duidelijke en levendige beschouwing van zijn staat, bevindt hij zich van al kanten zondig, rampzalig en ellendig. Hij beschouwt zichzelf in de spiegel van Gods wet, en ziedaar zijn lelijke, walgelijke en afschuwelijke gedaante zo duidelijk en levendig, dat hij een schrik krijgt van zichzelf en moet uitroepen met de profeet Jes. 6: 5, *wee mij! ik verga! omdat ik een man van onreine lippen ben.*

Het geweten, dat totnogtoe gelijk als uitgedoofd was geweest, wordt hier nu door de vonken van Gods toorn en gramschap zodanig ontstoken, dat het als een vuur begint te branden in de beenderen van de mens. De lamp des Heeren doorzoekende de binnenkamers van de buik, lichten hier nu zodanig in het verstand van de mens, dat gehele slagorden van zonden en ongerechtigheden, die tevoren verborgen waren, zich nu beginnen te openbaren, de mens ziet zijn gedrag en wandel nu over van zijn jeugd of aan, en beschouwt het als ten enenmaal zondig en van Gods wet afwijkend. Grote zonden, kleine zonden, allerhande zonde in soort, worden hier nu bij dat licht ontdekt, en dat met zoveel doordringende kracht en klaarheid, dat al verontschuldigen en bedeksels van schande, nu als rook komen te verdwijnen, en de mens geheel naakt en bloot voor God gesteld wordt. Zodat hij op zichzelf moet toepassen, hetgeen er staat: Jes. 64: 6, *wij allen zijn als een onreine en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijke kleding; en wij allen vallen of als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind.* Er is nu geen gelegenheid meer om de zonden en misdaden te verkleinen; het zijn nu niet meer deze of geen grote en grove zonden; nee. Maar het is nu al zonde, wat zo'n overtuigd zondaar aan zichzelf ziet en gewaar wordt. Van zijn allerbeste werken die hij ooit gedaan heeft, en daar hij zo groot vertrouwen op stelde, moet hij nu getuigen, dat zij al te samen zonden, ja verdoemelijke zonden geweest zijn. Hij moet er met zijn hand onder schrijven: *deze zijn de dood waard.* De mens ziet nu duidelijk en gelooft met volle overreding van zijn gemoed, dat hij nooit van al zijn leven enig het minste goed gedaan heeft. Maar dat het al zonde geweest is, zodat hij moet uitroepen, Psalm 38: 6, *mijn ongerechtigheden gaan over mijn hoofd, als een zware last zijn ze mij te zwaar geworden.* Want het blijft hier geenszins bij een gezicht van uiterlijke zonden en overtredingen, nee. Maar Gods licht dringt door tot in het geheime kabinet van de zonde, namelijk het hart. Des Heeren ontstoken en helder brandende lamp komt hier de verborgen

binnenkameren van de ziel doorzoeken, de mens wordt hier al van trap tot trap naar beneden geleid in zijn diepe hartsverdorvenheid. Hij krijgt kennis van de walgelijke onreinheid zijns harten; dat hart wordt ontdekt als een heel vuile modderpoel en een nest van allerhande gruwelen en boosheden; de mens bevindt duidelijk en levendig dat er geen zonde is, waarvan het zaad en de begeerlijkheid niet diep liggen in zijn hart. Hij leert verstaan wat de Zaligmaker wil zeggen, Matth. 15: 19: *uit het hart komen voort boze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen en lasteringen.* Nu roept de mens uit: 'Och! ik ben een zondaar, een groot en gruwelijk zondaar, ik ben een zondaar door en door, van binnen en van buiten, ja ik ben de grootste en voornaamste van al de zondaren, daar woont hoegenaamd geen goed in mij, nu ik kom te zien, dat ook de begeerlijkheid zonde is. O! nu sta ik aan de schending en overtreding van Gods wet schuldig; nu zijn er geen gruwelen of ik heb ze bedreven; nu ben ik des doods schuldig; nu moet er een gehele omkering, verandering, vernieuwing en wedergeboorte aan mij geschieden, of ik moet eeuwig verloren gaan en als een zondaar omkomen en sterven. *Och Heere! help mij nu, want mijn ziel is gewond tot de dood toe.*'

Zie geliefden! op zodanige wijze geraakt een mens tot een duidelijk gezicht en kennis van zijn zonden, zover moet hij aan zichzelf ontdekt en bekend gemaakt worden, of hij zal nimmermeer tot een rechte droefheid naar God gebracht warden, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. Iemand mag zoveel van zijn zonde zien, en er zo bedroefd over zijn als hij wil. Maar zo zijn gezicht zo ver niet reikt, als wij nu getoond hebben, zal hij nooit een recht gepast voorwerp kunnen zijn voor de ware bekering, die niet bestaat in de wegneming van enige zonden, die meest kenbaar zijn bij het licht van 's mensen geweten. Maar in een gehele hartsomkering en verandering. Laat het geweten in sommigen al veel kloppen en beweging maken over de zonden, laat het door bidden, tranen en dergelijke, al gedurig weer gestild worden, het is maar met loze kalk pleisteren, de mens is en blijft een onbekeerd zondaar, en zal met al zijn woelingen en schuddingen nog voor eeuwig moeten verloren gaan. Dus hebben wij dan nu gezien, hoe en op welke wijze een mens eerst door Gods woord en Geest van zijn zonden moet overtuigd worden, zal hij waarlijk vatbaar zijn voor die hartelijke droefheid en dat leedwezen, daar de Onderwijzer hier van spreekt, en die hij ons voorstelt als het eerste stuk van de afsterving van de oude mens, daar de ware bekering mee aanvangt.

2. Nu moeten wij dat *hartelijk leedwezen* zelf wat nader gaan beschouwen. Wanneer de ogen van de mens door Gods woord en Geest nu aldus geopend zijn, als wij gezien hebben, zodat hij zijn zonden en hartsverdorvenheid nu bij duidelijke overreding van zijn gemoed heeft leren kennen, zo kan het niet anders wezen, of, op dat gezicht en die overtuiging, moet nu ook noodzakelijk een hartelijke droefheid, berouw en leedwezen over de zonden volgen. De reden hiervan is licht na te gaan en te begrijpen, voor degenen die verstand van deze geestelijke dingen hebben; want de mens, aldus van zijn zonden overtuigd wordende, bevindt zichzelf daardoor gestort in een ten hoogste rampzalige en ellendige staat. Hij ziet zichzelf, door zijn zonden en zondige verdorvenheid, ver van God en Zijn zalige gemeenschap vervreemd. Hij ondervindt dat de toorn en ongenade van de Heere door deze zijn zonden en zondigheid op hem gekomen is. Hij ziet het schandelijke, snode, onbetamelijke en gruwelijke van zijn zonden, zodat hij ook een walg en of grijzen van zichzelf heeft. Hij ondervindt dat het kwaad en bitter is, dat hij de Heere zijn God verlaten heeft, Jer. 51 2: 19. Zijnde nu gekomen tot een zaligmakende kennis van God in Christus Jezus Zijn Zoon en van de Weg van de zaligheid, wordt hij in dit alles nog veel meerder en klaarder ingeleid. Hij beschouwt dan levendig, wat

arbeid en moeite hij de Heere met zijn zonden en ongerechtigheden gemaakt heeft, hoe de Heere Jezus om zijnentwil heeft moeten verlaten de hemel, de dood van heet sterven aan het kruis en zijn dierbaar bloed vergieten. Hij aanschouwt hem nu, Die hij door zijn zonden doorstoken heeft, Zach. 13:10; Die om zijn overtredingen gewond, en om zijn ongerechtigheden verbrijzeld is geworden, Jes. 53: 5. Kortom, zo een ziet nu al het lelijke en schrikkelijke van de zonden op het klaarste en levendigste. Kan het nu wel anders zijn, of een, die de zonden dus heeft leren kennen in hun ware aard en natuur, moet daar ook noodzakelijk een diepe smart en indruk van gevoelen in zijn ziel. Gewis, het gemoed van zulk een kan niet anders, dan op de tederste en gevoeligste wijze, door zulk een geestelijk gezicht, van zijn zonden en verdorvenheid aangedaan, bewogen en beroerd worden. Want zijn hart is nu in de beginselen van zijn vorige verstoktheid genezen, voor een stenen komt hij nu een vlezen hart ontvangen; dit vlezen hart kan nu de scherpe sikkels en doornen van de zonde niet meer tegenstaan, maar wordt er scherp, doch heilig door gewond, zodat het bloedt aan al kanten. Het is zonder twijfel, toehoorders! als de zonden recht bij Gods licht gezien worden, of zij doorwonden het hart, en vervullen het met een tedere en gevoelige droefheid, schaamte, ootmoed en leedwezen; tevoren, eer de mens aan zichzelf ontdekt wordt, had hij weinig weet van zijn zonden. Hij kon ze dan gemakkelijk met droge ogen zien. Hij kon er van spreken, ze belijden en er nochtans niet eens hartelijk over bewogen worden. Maar, nu God zelf de zonden openbaart, en er de mens bij neerzet en gevangen houdt, nu wordt het hart daarover verslagen en gewond en de mens neemt nu zoveel intrest en belang in zijn eigen rampzaligen staat, in de schandelijkheid en gruwelijkheid van zijn wegen, en in de hoogheid, heerlijkheid en heiligheid Gods, door hem zo onteerd en geschonden, dat zijn ziel zich overgeeft aan de tederste, gevoeligste en meest inwendige droefheid, en soms ook wel wegdruipt van treurigheid.

Wij zullen naderhand nog zien welke trappen er in deze droefheid zijn en hoe zij in de een groter en langduriger is dan in de andere. Maar nu komt ons deze vraag voor, of namelijk *zodanige droefheid en leedwezen over de zonden volstrekt nodig is in de bekering, en om welke redenen.*

Er is een zekere soort van mensen, die men Antominianen of wetbestrijders noemt, en die in het begin of aanvang van de reformatie ontstonden. Deze hielden zodanig een droefheid en leedwezen over de zonden niet alleen in de bekering geheel onnodig, maar zelfs voor grote zonden. Zij wilden niet dat men over de zonden zou treuren. Maar als men gezondigd had, terstond zijn toevlucht tot Christus nemen, en met blijdschap geloven, dat hij voor de zonden voldaan heeft. Of er zodanig een bijzondere sekte nog tegenwoordig in onze uitwendige Christenkerk is, weet ik niet, aandachtigen! maar dit weet ik wel, dat er honderd duizenden zijn in de gereformeerde kerk, die in hun praktijk hetzelfde gevoelen. Want de meesten onder ons weten niet wat het is, recht over de zonden bedroefd, verslagen en verootmoedigd te zijn, nochtans stellen zij vast en beelden zich in, dat zij of geheel of ten halve bekeerd zijn, en hoezeer zij ook dagelijks zondigen tegen God, zo blijft Christus toch, zo zij menen, hun Zaligmaker. Zij hebben niet de minste hartelijke droefheid en ootmoed over hun zonden. Maar in plaats van tranen, gebruiken zij allerlei bedeksels van schande, daar zij hun zonde mee verkleinen, en honderden van uitvluchten en verschoningen, om hun zorgeloosheid en verstoktheid te voeden. Maar, mijn toehoorders! dit zeggen wij u, dat al zulke mensen zich wel deerlijk van de duivel en hun snood en arglistig hart laten omleiden en bedriegen, en dat zij nooit een aas of druppel van de ware bekering in hun zielen gehad hebben, want een bekering zonder droefheid en tranen, is evenals een fontein of put zonder water. Even weinig als een vrouw mag verwachten een kind te baren en ter wereld te brengen zonder pijn en smart, zo

weinig mag iemand een bekering verwachten zonder droefheid. Hij, die zich bekeert zonder droefheid, mag wel degelijk twifelen aan de oprechtheid van zijn bekering en vast geloven dat de duivel hem bedrogen heeft. Leest maar het gehele woord van God en u zult daar overal vinden, dat de ware bekering altoos met een innige en hartelijke droefheid over de zonden vergezeld gaat. Hoor eens hoe nadrukkelijk de Heere de zondar en toe vermaant, en ze langs deze weg tot bekering roept, Joel 2: 13-14: *Bekeert u tot Mij, met uw gehele hart, en dat met vasten, met gewezen, en met rouwklagen, en scheurt uw hart, en niet uw klederen.* Overal in de Heilige Schrift vinden wij de blijken en voorbeelden van de droefheid, tranen en berouw van de heiligen in hun bekering. Hij moest een vreemdeling zijn in het woord, die daarvan onkundig was. Het is toch zo, dat zodanig een heilige droefheid en leedwezen over de zonden de Heere ten hoogste aangenaam is. Hij woont toch bij die, die van een verbrijzelde en nederige Geest is, opdat Hij levend maakt de Geest der nederigen; opdat Hij levend maakt het hart van de verbrijzelden, Jes. 57: 15. De man Gods, David, leert ons, Psalm 51: 15, *dat de offeranden Gods een gebroken Geest zijn, dat de Heere een gebroken en verslagen hart niet zal verachten.* De Heere Jezus spreekt daarom de treurigen zalig en belooft hun, dat zij zullen vertroost worden, Matth. 5: 4. Ja een heilige droefheid, ootmoed en innig leedwezen over de zonde, is de ware en rechte bron van de bekering, want zo leert Paulus ons in onze tekst, *dat de droefheid naar God een onberouwelijke bekering werkt tot zaligheid.* Hierin scheiden Christus' koninkrijk en dat van de Satan zich van elkaar; in het koninkrijk van de Satan geniet de mens eerst blijdschap, en dan naderhand droefheid; eerst geniet hij zijn geneugte, vermaak en wellust hier op de wereld, en dan na de dood komt hij in de eeuwige droefheid en pijn van de hel.

Maar in het koninkrijk van Christus is deze zaak geheel anders. Daar ontvangt de mens eerst droefheid en daarna blijdschap en vreugde; daar zaait hij eerst met tranen en maait dan daarna met vreugde, Psalm 126: 5. Dit is hetgeen de Zaligmaker ons zo duidelijk leert Lukas 5, *zalig zijt gij, die nu weent, want gij zult lachen.* En weer vers 25, *wee u, die nu lacht, want gij zult treuren en wenen.* Zo dan, het blijkt uit al deze, dat de droefheid en leedwezen over de zonden onafscheidelijk, aan de ware bekering verknocht zijn, en dat een bekering, zonder dezelve niet deugt. Maar, zal iemand mogelijk zeggen, *waartoe is zo'n droefheid en leedwezen over de zonde toch nodig? Zou God dan zonder deze de mens niet kunnen bekeren?* Hierop antwoorden wij, dat men wel zich moet wachten te denken, dat God aan zodanig een droefheid en leedwezen van de mensen, over hun zonden, zou gebonden zijn, zodat Hij zonder dezelve zijn werk niet zou kunnen doen. Nee, toehoorders! Wij moeten deze droefheid en leedwezen niet aanmerken als een absoluut noodzakelijk vóórvereiste, in de mens, om hem te bereiden, te schikken en bekwaam te maken voor geloof en bekering; veel minder dat hij daartoe iets uit zichzelf zou verdienen of toebrengen. Nee, de Heere is machtig de mens te bekeren zonder hem de allerminste droefheid over zijn zonden vooraf te doen gevoelen. Het blijkt ook uit de mate van deze droefheid zelf, die in de een mens, wanneer hij bekeerd wordt, veel groter is als in de anderen, naar de hoogwijze en soevereine vrijmachtige werking van de Heere meebrengt, waardoor sommigen van Gods kinderen maar weinig smart en droefheid, in het eerst, als zij bekeerd worden, ondervinden, terwijl hun hevige droefheid door de kracht van Gods en Christus liefde zodanig opgezwolgen en verslonden wordt, dat zij de bittere en scherpe kracht van deze droefheid weinig smaken en gevoelen. Toch hebben zij waarlijk een innige en hartelijke droefheid gestaltelijk in hun harten, en die droefheid is er nodig, omdat de weg en orde van de Heere van doen is, een ziel door middel van deze droefheid te bewerken tot geloof en bekering. Evenals een aarde niet kan bezaaid worden, zonder dat de grond doorsneden,

omgespit, en beploegd wordt, zo kan ook het zaad van de genade en wedergeboorte en bekering niet groeien in iemands hart, of dat hart moet ook tevoren door een scherpe droefheid en overtuiging van zonden omgespit en omgeploegd worden. Want het is de weg van de Heere, zo met de mens te handelen, en zo is deze droefheid over de zonden dan nu ten hoogste nodig en heilzaam. Want:

1. Dient zij om Christus met zijn sterkte en genade aan de ziel ten hoogste dierbaar en noodzakelijk te maken. De mensen spreken veel van Christus, omdat zij veel van Hem lezen en horen spreken. Maar wezenlijk hebben zij Christus niet nodig, omdat zij die gesteldheid missen, daar Christus eigenlijk voor is, en daar zijn hulp en persoon toe vereist wordt. Christus is voor een bedroefd, ellendig en verslagen zondaar, die zonder hem niet leven kan. Maar daar deze gesteldheid niet is, daar is Christus niet nodig, zo weinig als een medicijnmeester nodig is voor een gezond mens, die geen kwalen heeft. Maar wanneer iemand zwaar gewond is, zijn wonden sterk bloeden en hij in gevaar is van te sterven, o! haal dan vlug de heelmeeester, want hij is er nodig. Er wordt hartelijk naar zijn komst verlangd, en er niemand aangenamer en noodzakelijker dan hij. Zo maakt de overtuiging en droefheid over de zonde dan Christus de hemelse medicijnmeester ook ten hoogste dierbaar en noodzakelijk voor de ziel.

2. Deze droefheid en leedwezen dient ook tot verbetering van het hart, en tot losmaking en uitdrijving van de zonden. De zonden veroorzaken de droefheid en de droefheid veroorzaakt de zonden de dood. Zij is een heilig bitter of rabarber, om al kwade humeuren en verstoppingen te drijven uit het hart, men zegt dat het sap van wijnranken een goed geneesmiddel is tegen de leprosie of melaatsheid. Maar zo is het sap van boetvaardige tranen ook een heilzaam geneesmiddel tegen de geestelijke melaatsheid der ziel, het zoute traanwater dat uit de ogen van een boetvaardige zondaar vliet, is een krachtig middel tot doding van de bijtende worm van het geweten, die anders nooit zou sterven. Hoort, wat er de wijze koning van zegt, Pred. 7: 3. *Het treuren is beter dan lachen, want door de droefheid des aangezichts wordt het hart gebeterd.*

3. Eindelijk (om hier niet alles op te halen) deze heilige en Goddelijke droefheid en leedwezen over de zonde is ook daartoe dienende, om de mens een weg te banen tot de gelukzaligheid, en tot een vaste en zekere troost van de ziel, want toch *zalig zijn*, zoals wij gezien hebben, *de treurigen, want zij zullen vertroost worden*; en die hier zaait met tranen, zal op zijn tijd maaien met vreugde. Dat leert ons de algemene orde en samenhang van de dingen, dat op blijdschap droefheid volgt. Maar op droefheid blijdschap; al dat heilig wenen, zuchten en kermen over de zonde, dient maar tot voorbereiding van de ziel voor een allerhoogste en eeuwige vreugde. De droefheid maakt het gezwel van de zonden in het hart rijp, en zo ras komt het in de bekering niet doorbreken, of het loost zijn vuile en stinkende etter en begint zich door Jezus' balsem te zetten tot genezing. De bekering heeft wel een natte en vochtige zaaitijd. Maar naderhand een aangename en droge oogst. Het gaat hier met al Gods kinderen eveneens als met Hanna, de moeder van Samuël, waarvan wij lezen, 1 Sam. 1 vers 10, 18, *dat haar ziel bitter bedroefd zijnde, zij tot de Heere bad en zeer weende.* Maar naderhand staat er, *dat zij haars weegs ging en at, en dat haar aangezicht zodanig niet meer was.* Zo wenen hier Gods kinderen ook eerst en hun zielen zijn bitterlijk bedroefd. Maar naderhand, als haar klaag- en rouwtijd over is, wanneer de winter en de plasregens voorbij zijn, dan wandelen zij ook huns weegs, eten en hun aangezicht is hun

dan zo niet meer, want dan beschikt de Heere hun dat hun gegeven wordt sieraad voor as. Ziedaar, geliefden! zo blijkt dan nu wat een heilzaam en noodzakelijk ding deze geestelijke droefheid en leedwezen over de zonde is. Laat niemand denken dat wij hiermee dit stuk nu al genoeg verhandeld hebben. Nee, aandachtigen! wij zullen er nog een preek over moeten doen en dan deze geestelijke droefheid wat van nader bij moeten beschouwen in haar innige aard, natuur, gewrochten en eigenschappen, teneinde haar van al valse en bedrieglijke schijndroefheid van deze wereld te onderscheiden.

Voor het tegenwoordige willen wij hier nu niet anders bijvoegen, als van de Heere te wensen en te smeken dat hij onze harten zo wil aandoen en bewerken, dat wij onszelf bij al dit verhandelde ernstig mogen neerleggen en onderzoeken, of wij wel ooit zo tot kennis van onze zonden gekomen zijn, en er wel zo verslagen, bedroefd en verootmoedigd over zijn geweest, als er getoond is, dat het toegaat in de bekering. *Och Heere, God! drijf er, kan het wezen, ons allen te samen zelf door uw Heilige Geest toe aan, leg het gewicht van deze dingen op onze harten. Amen.*

Gepredikt te Rijnsaterwoude en te Kralingen in onderscheiden reizen en de laatste maal de 31e januari 1773.